

F O A I E

пентрѣ

МШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 43.

Luni 26. Octomvrie,

1842.

ВІАЦА ПРИНЦЪЛЪІ ДІМІТРИЕ КАНТЕМІР.

(Din хронографіе Молдовей.)

(Капет.)

Воеріи ши оаменіи де оасте, каріи пѣ
воіа а се деспърци де соарта лѣи Канте-
мір, дн пѣтер де о тіе, аѣ зрмат дѣпъ
ел, принцѣл іаѣ днскріе дн о лістѣ че
аѣ днѣдошато днпъратѣлѣи. Іатѣ пѣ-
теле челор маі де кѣпїтенеіе:

Іоан Нікълче, хатман; Савін Змѣчїлѣ,
маре ван; Георгїцѣ, маре пахарник; Іор-
данї Арїстарх, маре зшер; Павѣл Рѣцїцѣ,
комїс; Могълдеа, сардар; Ііе Абеа. вор-
ник дїн партеа Доамнеї; Дїмїтріе, ага;
Іоан Мереско, колонел; Іоан Бѣнарѣл,
маре кѣпїтан; Брахѣ, кѣпїтан де дереван;
Модок, хѣгнїчер; Іоан Зерѣ, кѣпїтенеіа
конїлор де касѣ; Нѣор Зерѣл, постелник;
Константїн Зерѣ, меделнїчерїѣ; Васїліе
Зерѣ, меделнїчерїѣ; Мекїкі, столник; Ан-
тохіе, кѣтѣраш; Константїн Паркалабѣ,
меделнїчерїѣ; Дїма Баш, вѣлѣващ; Чїсте,
кѣпїтан; Апостол, кѣпїтан; Теодор Ме-
рескѣ, кѣпїтан; Павел Мерескѣ, кѣпїтан.

Петрѣ чел маре аѣ скріе офїціал прин-
цѣлѣи Кантемір прекѣт ши воерїлор карїи
сѣверїсе пердерї марї дн ачест ресвоїѣ,

ле аѣ хѣрѣзіт дїспѣрѣвїрї ши зп адѣпост
начнїк дн статѣріле сале.

Прїн ачест акт, днкеет ши іскѣліт ма
мовїлеѣ дн $\frac{1}{12}$ Август 1711, днпъратѣл
дѣ принцѣлѣи Кантемір ши коворїторїлор
лѣи тїтлѣ де принцї де імперїа Рѣсіеї ши
де днпѣлїтїме прѣ лѣтїнатѣ, де асемеңе
ши дрїтѣл а пѣ кѣпоаше асѣпра са алтѣ
пѣтере декѣт ачееа а днпъратѣлѣи, іар
Молдовенїи, трекѣдї дн Рѣсіа, аѣ хотѣрат
се атѣрне тодї дѣла принцї Кантемір.

Вѣнѣ ачееа принцѣл Кантемір аѣ мерс
ла Харков дн Україна, знде с'аѣ статор-
пїчїт кѣ лѣкѣнда, ши де знде песте дої
анї аѣ стрѣмѣтат резїденцїеа са ла Москва.
Дѣпре аса черере, днпъратѣл аѣ днпър-
дїт днтре воерїи Молдовенїи, трекѣдї дн
Рѣсіа, моїшїле че леаѣ фост дѣпїт, ши
днкѣ леаѣ адаос о тіе де сате че ера а
кѣронеї. Ачесте пѣтѣпѣтѣрї, прїн а лор
днполораре ши позїціе ера прецѣтїе а ої
челе маї тѣпоасе а імперїеї.

Астѣзі днкѣ, коворїторїи Молдовенї-
лор, карїи мерсесѣ кѣ принцѣл Кантемір
дн Рѣсіа, алкѣтѣсеск кѣлѣрїтеа ланчїерїлор
де Харков ши аѣ дѣстрат лїмба стрѣмо-
шаскѣ. Пре лѣпїгѣ ачесте Петрѣ чел маре
аѣ рѣдѣзіт лѣи Кантемір о пенсіе каре і
се пѣтѣа регѣлат дн кѣрѣл вїедеї сале.

Нъ тързиѣ дѣпъ стрѣмѣтареа са ла Москва, Кантемір аѣ сѣферит о пердере mare prin тоартеа соціеі сале приндеса Касандра. Непорочиріле патриеі, депѣртареа де а еі фамиліе, рѣмасъ дн Молдова, ши днтристареа диспатриереі сале, аѣ стрѣпчинат днтрѣатѣта сѣпѣтатеа ачестеі фемеі, днкѣт еа с'аѣ рипит дин астѣ лѣме дн 11/22. Маі 1713 фінд дн флоареа виедееі сале ши маінапте де а днкеіе треізечі де ані. Днзѣстратѣ де тѣлтѣ минте ши днвѣдѣтѣрѣ, де зн карактер дѣлче, дар серіос, днделетнічіндѣсѣ маі кѣ самѣ кѣ днвѣдѣтѣрѣ ши кѣ крещереа філор сеі, Доамна Касандра днтрѣнеа дн град фоарте дналт ачесте днсѣшимі стрѣлѣчите атѣт де rare ла о фемее. Фрѣтѣсеца еі днсемпѣтоаре ера чел маі мик аванѣж кѣ каре аѣ фост днзѣстрато патѣра. Фаміліа прекѣт ши тоці ачії че о кѣпощеа аѣ тѣпгѣт днтартеа еі; еа с'аѣ днгропат ла Москва днтр'о тѣпѣстіре гречеаскѣ, знде Кантемір спре адѣчерѣампте аѣ зидит о вісерікѣ фрѣтоасѣ.

Петрѣ а аѣла оарекаре днстракціе (тѣпгѣере), Кантемір аѣ кѣлѣторит дн апѣл зрѣтѣор ла С. Петерсѣвѣрг, днсоцит де Шарѣан ал треілеа ал сеѣ фіѣ, дн вѣрстѣ де 7 ані. Ачест тѣпѣр принц аѣ зрат дн зіоа пащелор пе днпѣратѣл дн лімба гречеаскѣ, ши дн асемеие фрацідѣ вѣрстѣ с'аѣ днскріс дн regimentѣл де гвардіе. Дн тімпѣл кѣлѣторіеі, че фѣкѣ Петрѣ чел маре ла 1715, дн дѣрї стрейне, Кантемір с'аѣ фолоеит де ачест прілеж спре а візіта домінііле сале, знде аѣ петрекѣт пѣп ла 1716. Дн петречереа са чеа сінгѣратікѣ аѣ авѣт дндѣтѣнпаре а а-

дѣче ла канѣт історіа Імперіеі Отомане, каре о днченѣсѣ ла Константинополи.

Оарекаре черте, че се пѣскѣсѣ днтре воерії Молдовені, ашезаці дн Дѣкріаіна, аѣ дат лѣі Кантемір прілеж а днтревѣпнда тоатѣ днгіндеа пѣтереі сале. Дн ачеастѣ днпрецізраре с'аѣ зчїс кѣдїва ши с'аѣ рѣпїт. Кантемір аѣ осѣндїт ла тоарте пре чії крїміналі, ши пе кѣдїва ла галере; кѣ тоате ачесте осѣнда де тоарте аѣ сѣмѣвато дн о педѣасѣ маі пѣдїп аспрѣ, ши тоате хотѣрїіле сале с'аѣ днкѣвїпндат. Ачѣастѣ днтѣмпларе о днсемпѣт ка пеазїтѣ дн Історіа Імперіеі Росіеі, ши днадѣвѣр ачѣастаї о сінгѣрѣ пїлдѣ, дн каре зн прїнцѣ, сѣпѣс авторітѣдееі днпѣрѣтѣщї, аѣ хотѣрїт де ла сїне тоартеа ши віаца. Прїп ачѣаста се веде реазѣ легѣтѣра чеа стрѣпсѣ днфїпндатѣ днтре Петрѣ чел маре ши Кантемір, прекѣт ши днкрѣдереа прїетенеаскѣ а Царѣлѣі кѣтрѣ Васалѣл сеѣ.

Днпѣратѣл с'аѣ днтѣрнат ла 1717 дн статѣрїле сале, знде дн кетарѣ тѣлѣзрѣрїле ши днсїпѣрїле. Атѣнче ши Кантемір с'аѣ днтѣрнат ла Москва; релациїле сале кѣ Петрѣ чел маре се фѣкѣрѣ маі десе декѣт ера днапте, ії се ведеа дн тоате зілеле ши днпрезпѣ аѣ кѣлѣторит ла С. Петерсѣвѣрг ла 1718. Фаміліа прїнцѣлѣі Дїмітріе, рѣтѣсѣсѣ ла Москва, кѣчї адоѣа а лѣі фїкѣ Старанда ера сѣпѣсѣ знеї пѣтїмірї де плѣтѣне.

Дн петречереа лѣі ла С. Петерсѣвѣрг, Кантемір візіта соціетѣдїле челе алесе знде аѣ кѣпоскѣт пе а треїа фїкѣ а прїнцѣлѣі Трѣвѣцкої, че маі дн зрѣтѣ се фѣкѣ Фелдмаршалѣл Росіеі. Ачѣастѣ датѣ, че ера де о фрѣтѣсецѣ файтоасѣ, аѣ

ФЪКЪТ аспра иімеі сале дитіпъріеа чеа маі віе. Поате кѣї адъчеа амінте дпсв-шіріле фетееі че аѣ фост іѣвіт кѣ аша дзіоніе. Кзпрінзандѣсе дечі де драгостеа еі, аѣ черѣто де содіе, ші кзвнїа аѣ зр-мат ла дпчепѣтл ернеі. Дпайнтеа кѣ-сѣторіеі сале аѣ скімват страеле молдо-вене ші с'аѣ дпврѣкат дп челе франдезе, прекзп ші методл віеціреі де дпвѣдат. Дппъратл дпсвші іаѣ фост пѣп, ші дѣ-пѣ церетонїа кзвнїеі іаѣ хѣрѣзїт о спа-дѣ стрѣлѣчїтѣ. Сербїрїле пѣнѣеі аѣ цї-пѣт треі зіле, кѣ тоатѣ стрѣлѣчїреа ші потпа пѣтїнчоасѣ. Дппъратл, Дппър-рѣтеаса, прїнцеселе дппърѣтеші мї тоа-тѣ дпалта повлесѣ аѣ фост фацѣ ла ачеа-стѣ стрѣлѣчїтѣ сербаре. Кантемір с'аѣ пѣ-міт консіліер інтїм, ші фїї сеі аѣ сосїт ла С. Петерсвзрг дп апл 1719. О ловї-ре аспрѣ іаѣ тѣлѣзрат ферїчїреа, прїп-тоартеа фїїчеі сале Смаранда, че ера а-тѣиче дп вѣрстѣ де 17 апї. Ачеастѣ пер-дере с'аѣ тѣпгѣет прїп пащереа знеі фїї-че каре, Дппъратл ші Дппърѣтеаса аѣ вотегато ші кѣрїа с'аѣ пѣс пѣте де Сма-ранда.

Петрѣ чел таре аѣ пѣрчес ла апл 1720 ла Персіа, прїнцл Кантемір, конте-ле Толстої ші адміралл Апраксїн іаѣ зр-мат дп ачеастѣ експедиціе. Ачест депе зрѣтѣ аѣ комендѣїт арміа, іар Кантемір ші Толстої пѣрта адміністраціа інтересѣ-рїмор чївіле ші тѣстреї дпформа консі-ліл Дппъратлї.

Сосїнд ла Коломна, полііе дндепър-татѣ де 90 версте де ла Москва, ла ре-вѣрсареа рїлѣї Москва дп Ока, Канте-мір с'аѣ деспѣрїїт де аса фамїліе, кареа л'аѣ дпсодїт пѣлѣ аголо. Аїче с'аѣ дп-

варкат ші аѣ зрмат кѣлѣторїеа са пѣп-ла Астракан', знде аѣ сосїт дп 15. Ізліе. Ла пѣрчедереа са де ла Коломна, Канте-мір аѣ фост сімїїт оарекаре сімтоаме де фрігѣрї аместекате кѣ о дѣрере фоарте а-спрѣ ла рѣрѣнїе, дпкѣт аѣ фост невоїт а петрече кѣтева зіле дп ащерпѣт. Дар ачеастѣ пѣтїміре пѣ л'аѣ дппедекат а се днделетнїчі кѣ інтересѣрїле дпсерчїпѣрїеі сале, ел аѣ фѣкѣт о тіпографїе тѣрческѣ спре а се тіпѣрї декларациа де ресвоїѣ, каре Петрѣ чел таре воїа а се пѣвлїка дп лімба Персіанѣ, каре лѣкраре тоатѣ с'аѣ прегѣтїт пѣп ла сосїреа Дппъратл-лї ла Астрахан. Дп лѣпа Авгѣст, Кан-темір с'аѣ дпваркат ла Астрахан пе о фрегатѣ де 20 тѣпѣрї ка ст зрмезе дѣпѣ Дппъратл ла Персіа. Кѣлѣторїа аѣ фост ферїчїтѣ, ші арміа аѣ десваркат ла цертѣ, знде маї дп зрѣтѣ с'аѣ зїдїт чета-теа пѣмітѣ а сѣ. крѣчї.

Де аїче аѣ зрмат Дппъратлї пе зскат ла Дербенд, знде аѣ трїмес фрегата са сѣл ащепте, кѣ ефектѣрїле че ава ші кѣ сїта. Дпсѣ васл с'аѣ сѣзрмат де о стѣлѣкѣ, ші афарѣ де шарїнарїї карїї с'аѣ тѣпгѣїт, тоатѣ дпкѣрѣкѣтѣра с'аѣ дпекат. Дптре дазпїле сімїїтоаре, Кантемір маї алес се тѣпгѣїа, пентрѣ скрїпѣл сеѣ дп карїле се афлā тѣпѣскрїселе ші докѣмен-теле фоарте преїоасе, дптре каре ера Історїа Тѣрчїлор де ла Маомед пѣлѣ ла Осман дптѣїл Сѣлтап тѣрческ, ші ачест звраж, карїле аѣ кѣстат пе автор пѣлтѣ остенеалѣ, — пѣ аѣ маї вѣлѣт лѣтїна зілеї.

Пѣтїміреа сѣпѣтѣеї лї Кантемір спорї дпн зї дп зї, ші нїчї ел нїчї докто-рїї пѣ кзпощеа кѣвѣнтл, кѣ тоате ачесте

*)

ел зрѣа дн кълѣторіе, ші кѣ о лзареминте де ом дѣвѣцѣат аѣ черчетат зидѣрїле челе фамїоасе а Казказълѣї, че с'аѣ дескрие де професорѣл Баер дн томѣл днтѣїз ал десертациїлор академіеї де С. Петерсвѣрг.

Дѣпѣ днтѣрпареѣ са ла Дервент с'аѣ дндѣлес кѣ воала лѣї ера маї греа дѣвѣт днтѣїз, ел днсѣшї крезѣнд апронїереѣ мордеї сале, аѣ дрес актѣл тестаментѣлѣї, шї л'аѣ днкредїндѣт ачелѣїа карїлеї тѣртѣрїсїсе аша де маре прїетенїе дн кѣрсѣл вїедеї. Петрѣ чел маре с'аѣ пѣ. мїт ексекѣтор тестаментар шї епїтрон копїлор сеї. Тѣстрей дїн фїї сеї се аѣла пре лѣнгѣ Кантемір дн ачеа днкѣпїѣраре, дар соѣїа са шї рѣтѣшїца фамїліеї с'аѣ дѣс ла Астрахан, лѣсѣнд пре лѣнгѣ прїндѣл Кантемір пе Полїкала, докторѣл днпѣрѣтесеї.

Пѣпѣ дн лѣна Август Кантемір аѣ пѣстрат днкѣ атѣта вѣртѣте, кѣ аѣ пѣтѣт кѣлѣторї шї ел пѣпѣ ла Астрахан, днсѣ атѣтаї ера скїтѣватѣ фїсіопомїа, шї се їстовїсе, днкѣт прїетенї сеї авїе'л пѣтѣрѣ кѣноасе. Пе ла днчепѣтѣл лѣї Декемвріе, воала аѣ спорїт днтр'атѣта днкѣт с'аѣ сокотїт де кѣвїндѣ ал днпѣрѣтѣшї кѣ сѣпїтеле мїстерїї, шї ал прегѣтї де моарте. Адміралѣл Апраксїн, коптеле Толстої шї прїндѣл Трѣвѣцкої аѣ венїт ка сѣ прїїтеаскѣ челе дѣпе зрѣтѣ дорїнде а стрѣлѣчїтѣлѣї лор прїетен. Аса соѣїе, фїї шї тодї каспїчї акѣѣвндѣдї дн лакрїмї днкѣпїѣрара пе агонїантѣл (апропне де моарте), карїле днтрѣвзїндѣа тоатѣ пѣтереѣ днкѣ рѣтѣсѣ, спре аї мѣлгѣїе кѣ о статорїчїе шї сѣѣерїре рарѣ, ел дї сѣѣтѣї а петрече дн зпїре шї драгосте

речїпрокѣ, шї ачеле дѣпе зрѣтѣ а сале кѣпетѣрї аѣ фост пентрѣ patria шї фамїліа са. Апропне де зїоа чеа дѣпе зрѣтѣ. каспїчїї ш'адѣсерѣ амїнте кѣ пѣ аѣ ѣвѣт копсїлїѣ кѣ зп доктор ал арміеї апѣте Енглерт, дѣчї аѣ трїмес сѣ се кеме, шї ачестѣї доктор с'аѣ пїмерїт а алїна рѣл шї а днтѣрзїе вр'о кѣтѣва лѣпї мїнѣтѣл мордеї. Прїндѣл аѣ фост днкѣ дн старе а фї фаѣл ла лїтѣргїа днвїереї, че с'аѣ серѣват дн вїсерїкѣ ла Астрахан. Ачѣаста сѣтѣна кїар о мїнѣне, пѣтерїле сале сѣ днтѣрна дїн зї дн зї, днкѣт вѣзїндѣсе днсѣлѣтшѣет Кантемір аѣ пѣрчес дїн Астрахан ла 14. Ген. 1725 спре а вїзїташїїле сале, днсѣ асемїнеѣ кѣлѣторїе аѣ фост дндѣстѣл де остемїгоре атѣт пентрѣ депѣртареѣ че аѣва а петрече кѣт шї пентрѣ пѣтїміреѣ сѣлѣтѣдеї, каре пѣтеѣ сѣ'л маї днтоаркѣ. Дн лѣна Мартїе аѣ сосїт дн домініїле сале днтр'о старе дндѣстѣл де днпѣкѣтѣоаре, зндѣ аѣ пѣтѣт сѣ се маї вѣкѣре де пѣтѣерїле чеї днѣѣдоша патѣра шї фамїліа са, атѣнче аѣ днтрѣпрїнс шї зїдїреѣ знеї вїсерїчїї каре аѣ днкїнато сѣ. Дїмїтрїе. Дар аса вѣртѣте ажѣпсесѣ ла капет, пѣтїмірїле сале аѣ спорїт шї зїза де 21. Август аѣ фост зїза дѣпе зрѣтѣ але ачестей фїїнде стрѣлѣчїте, тѣрїнд дн вѣрстѣ де 49 анї, 7 лѣпї шї 9 зїле.

Дїн днтѣїа днсоѣїре, прїндѣл Кантемір аѣ авѣт шѣсѣ фїї шї доѣв фїїче, їар дїн адоѣа кѣсѣторїе с'аѣ пѣскѣт пѣмаї о фїїкѣ. Днсѣ дн вїаѣл аѣ рѣтѣас пѣмаї прїндѣса Марїа шї Смаранда прѣкѣт шї патрѣ фїї: Матеї, Константїн, Шѣрѣан шї Антїох. Ачест дїн зрѣтѣ маре днвѣцѣат шї дїпломат дн вѣрстѣ де 25 анї аѣ фост мїнїстрѣ пленїпотент днпѣрѣтесеї

Екатерина ла къртеа' лѣи Георги Рѣга Англіеі. Кѣлѣторѣнд ла Лондра, ел аѣ адѣс аколо манѣскріселе латѣне а пѣрѣнтелѣи сеѣ, аколо с'аѣ традѣс Історіа Ототанѣ дѣ лѣмѣа Енглезѣ.

Моартеа преа тѣмпѣре а прѣндѣлѣи Константѣн, дѣделѣнгата са петречере ла Константѣнополѣ дѣ о епохѣ де тѣрѣзраре шѣ де ѣнтрѣдѣ полѣтѣче, прекѣт шѣ а са скѣртѣ domnie, тоате ачесте'л дѣмѣдекасѣ а дѣсѣлѣ дѣсѣшѣрѣле челе вѣманте шѣ мѣн-теа дѣналѣ дѣ адмѣнѣстрацѣе. Кѣражѣл шѣ вравѣра лѣи дѣ кѣмпѣл вѣтѣлѣеі, ера вѣ-дѣте шѣ ла дѣтѣмпларе ар фѣ фѣкѣт дѣн ел зѣ ерѣѣ, деакѣ с'ар фѣ фаворѣт де дѣ-тѣмплѣрѣ. Дѣсѣ декѣт лѣздеде кѣвенѣте лѣи ка прѣнд шѣ адмѣнѣстратор полѣтѣк нѣ прѣдѣт ачѣеа че аѣ агонѣсѣт де аѣтор, і кѣ-ноѣдѣнѣцеле шѣ дѣделетѣнѣчѣрѣле лѣтерарѣе шѣ маі алес сентѣментѣл че пѣрѣвѣра іл дѣсѣ-флеѣеа кѣтрѣ дѣвѣдѣтѣрѣ, шѣ дорѣнда де а копѣнтѣи кѣтрѣ рѣспѣндѣреа лѣмѣнѣлор дѣ Молдова. Дѣнтре вѣражеле, че сѣнт рѣдѣрѣ глорѣосе а прѣвѣгерѣлор сале, дѣ-сентѣт зрѣтѣоареле:

(ЗВРАЖѢРѣ ПѢБЛИКАТЕ)

1. Історіа крѣдѣреі шѣ скѣдѣреі Ім-перѣеі Ототане, манѣскрѣс Латѣн (традѣс дѣ лѣмѣа Енглезѣ, Франѣезѣ шѣ Гер-манѣ).

2. Сѣстема статѣлѣи рѣлігѣеі Маоме-тане, тѣпѣрѣт ла С. Петерсѣвѣрг 1722 дѣ фолѣо.

3. Сѣѣлетѣл шѣ лѣмеа, тѣпѣрѣт дѣ Молдова Ромѣнѣе шѣ Гречѣе. Ачѣе-стѣ|карте моралѣ есте скрѣсѣ дѣ фортѣ де дѣалѣгѣрѣ.

4. Стареа де фадѣ а Молдовеі скрѣ-

сѣ дѣ лѣмѣа Латѣнѣ кѣ хѣрѣдѣ Геогрѣфѣче, традѣсѣ дѣ лѣмѣа Германѣ де Бізѣнѣнг шѣ тѣпѣрѣтѣ ла 1769—70 (ачѣеастѣ карте с'аѣ традѣс шѣ с'аѣ тѣпѣрѣт аѣеа акѣта дѣ лѣмѣа Ромѣнѣеаскѣ).

5. Хронѣкѣл Романо-Молдо-Влахѣ-лор компѣс де Кантемір ла 1710. Дѣ кѣрѣвѣа орѣгѣнал латѣн с'аѣ перѣдѣт дѣ ма-реа Каспѣкѣ, іарѣ копѣа Ромѣнѣеаскѣ с'аѣ пѣстрат дѣ архѣва Москѣеі. *)

(КѢРѢДѣ НЕТѢПѢРѣТЕ.)

6. Історіа зрѣреі лѣмеі кѣ потѣдѣи асѣпра Історѣеі патѣрале, карте латѣнѣ кѣ Епѣграф Теолого-Фѣсѣкѣ.

7. Історіа фамѣліеі прѣндѣлор: Бран-ковано шѣ Кантакѣзѣно дѣ лѣмѣа Ромѣ-нѣеаскѣ, манѣскрѣс дѣ 4-о.

8. Історіа Маометанѣлор пѣн ла чел дѣтѣлѣз Сѣлтан, ачѣст вѣраж, де асѣмене с'аѣ перѣдѣт дѣ кѣрсѣл пѣвѣрѣнѣерѣи ва-сѣлѣи лѣи Кантемір дѣ мареа Каспѣкѣ.

9. Дѣн вѣраж де мѣзѣкѣ шѣ де кѣн-тѣче тѣрчѣшѣ.

10. Дѣнтрѣдѣчѣреа дѣ мѣзѣка тѣрчѣе-аскѣ скрѣсѣ Ромѣнѣеѣе дѣ 4-о.

Пре лѣнгѣ ачѣсте кѣрѣдѣ че ера адѣсе ла капѣт, Кантемір маі аѣеа о кѣлѣцере де скрѣсѣзрѣ шѣ десертѣцѣи асѣпра деосѣвѣ-телор обѣкѣте, дѣн каре зѣеле с'аѣ пѣстрат, Дѣн стѣдѣіле кѣ каре маі мѣлт се дѣделет-нѣчеа ера історѣа, де шѣ се окѣпа кѣ мате-матѣка шѣ фѣлѣсофѣа. Архѣтектѣра ера зѣ

*) Ачѣст манѣскрѣс с'аѣ адѣс дѣ Молдова де Ек. С. компѣле Кѣселеф дѣнпре стѣрѣнѣнда Преасѣ Мѣтрополѣт Benjamin, шѣ с'аѣ тѣпѣ-рѣт дѣ 2 томѣрѣи сѣѣ дѣректѣа Д. Пах. Г. Сѣѣлескѣ ла 1835.

рам ла каріле кѣ плъчере се днделетничеа, тоате вѣсерічеле че аѣ зидит сѣнт фъкѣте дѣпре гѣстѣл ші планѣл сеѣ. Кантемір ворвеа ші кѣпоѣеа дін темейѣл лімба ромѣнеаскѣ, тѣрчеаскѣ, персіанѣ, арабѣ, росіанѣ, кѣпоѣеа фоарте вѣне ачеа еліпѣ ші францеѣ. Лѣжнд амінте ла епоха ші цара дн каре с'аѣ крескѣт, ла неажвѣсѣріле ші грезѣѣіле че аѣ днтімпіват аічеа пѣшіреа шіпнделор дналте, маі алес дѣпѣ че Атанасіѣс, зпѣл дін днвѣѣѣторіі сеі, с'аѣ кемат де Петрѣ чел маре дн Росіа, лесне се поате дндѣледе кѣ днвѣѣѣтѣріле феліѣрїте а прїндѣлѣі Кантемір ера кѣ атѣта маі вреднїче де тіраре, кѣ ел леаѣ кѣшїгат кеар пѣмаі прїп ѣеніа ші статорнїчіа са.

Прїндѣл Кантемір аѣ фост ом ла стат де мїжлок, маі мѣлт ѣскат дежѣт грѣсѣліѣ, трѣсѣѣтѣріле фїсіонміеі сале, недера повїлітате ші лоїотатеа, (чїнстїреа) ел а веа дарѣл рїторїеі, ера кѣ кѣраж, вїнефѣкѣтор ші вѣжнд; а лѣі конверсадіе аѣ фост пѣрѣреа інтересантѣ ші днсѣфлелїтѣ; депрїндерїле сале ера фоарте сімпле. Ел се скѣла ла 5 дїмінеаѣѣ, веа зп теас де кафе дѣпре манїера оріенталѣ, апої се днделетнїчеа кѣ днвѣѣѣтѣрі пѣп ла прѣпѣ, че ера кеар ла атеазѣ зі, ел мѣпка пѣмаі зп сіпгѣр фелїѣ де легѣтї ші пасерї. А лѣі антїпатїе пентрѣ вїп ера атѣт де маре, кѣ гѣстѣжнд одатѣ фѣрѣ апѣ, аѣ пѣтїміт де сѣпѣтате дн кѣрс де довѣ сѣпѣтѣмѣні. Дѣпѣ сопп ре-днченеа а лѣі днделетнїчіре пѣп ла 7 сара.

Рѣтѣшїца зіелор ера хѣрѣзітѣ а пентрече кѣ аса фамїліе. Ел чїна ла 20 ші се кѣлка дѣпѣ мїеѣл понѣеї. Дар ачест mod де вїеѣзїре с'аѣ скїмѣват ла адоѣа са

кѣсѣторїе ші кѣжнд с'аѣ пѣміт консіліер інтїм; інтересѣріле статѣлѣі ші харѣл тіне реї сале содїї адесеорї іл дндедека днтрѣ а сале днвѣѣѣтѣрї іл фѣчеа сѣ се аватѣ де ла депрїндерїле сале-

Прїндѣл Кантемір аѣ фост мѣѣлар Академіеі шіпнделор де Берлін, ші днтпѣратѣл Германїеі л'аѣ днѣлѣат ла ранг де прїндѣ свїнтеї Імперїї Романе.

ЩѢДЕНТѢЛ,

саѣ

ДНЦЕРѢЛ DE РАІѢ.*)

Дн Щѣдент францеѣ, овосїт де непорочїре сале, вѣжжнд кѣ дѣпѣ тоатѣ сілінда че а пѣс, дн патрїа са пѣш поате фаче лок капѣлѣі, ка сѣш довѣжндеаскѣ о ліпїцітѣ петречере кѣ дндеѣѣлареа челор тревѣпчоасе але вїедї, хотѣрѣ дн сѣжршїт кѣ маре мѣхпїре а сѣ днстреїна дела локѣл паѣперї сале, ші аш кѣѣта прїп алте пѣрѣї врео оказїе фаворїтоаре, ка сѣ скапе де тїкѣлошїа днтрѣ каре сѣ афла. Аша дар' фїпнд статорнїк дн кѣѣетѣл ачеста днтр'оѣзі дш дндрентѣ паншї кѣтре зпа дін ѣѣріле че сѣ днвечїна кѣ патрїа са, ші знде лѣоасе вѣпѣ шїпндѣ, кѣ мѣлді дїнтр'аї лор шї аѣ гѣсїт порочїреа, пѣ пѣдїп се вѣкѣра мѣжрѣндѣсѣ кѣ пѣдѣждеа, кѣ шї ел ажѣпгѣжнд аколо шї жертѣндѣсѣ ла ор че днделетнїчіре че ва кѣпоаѣеа фолосїтоаре, поате сѣш довѣжндеаскѣ де пѣ маі мѣлт, мѣкар' чел пѣдїп дндеѣѣлареа пѣптечелѣі че маі тотдаѣна пѣтїмеа дін прїчіна лі-

*) Понѣлар.

псеі, ши тревѣнчоаса дѣврѣкъмінте ка съ скапе де тревѣле че абеа пѣтеа съі ако-пере кѣтева пѣрѣі але трѣпѣлѣі.

Асфел рѣтъчѣт дѣ прѣкъѣтетѣрѣле са-ле, пѣчі вѣгѣ де сеатѣ кѣнд скѣртѣ о вѣ-пѣ парти дѣн дрѣмѣл съѣ, апоі фѣкъндѣзісѣ сете, съ авѣтѣ ла о касѣ че съ дѣтѣм-пѣлѣ а фѣ дѣ марѣнеа дрѣмѣлѣі знде дѣ-трѣнд дѣ лѣѣнтрѣ, гѣсі о фетее че съ-тѣна а стѣпѣпѣ, пе каре рѣгѣндѣо съ вѣневоіаскъ, а порѣпчѣ съі деа пѣдѣпѣ апѣ фѣндѣзі фоарте сете, іа кѣ вѣпѣ прѣіміре кѣмѣ слѣжнѣка шиі зісѣ деі адѣсъ. Дѣсъ кѣ ачаеста, дѣнд прѣчѣпѣ стомахѣлѣі съі гѣорѣіаскъ де фоате, іел адѣогѣ; пѣ кѣм-ва Доампѣ вісѣ дѣтѣм-пѣлѣ де прѣсос вре о вѣкѣдѣкѣ де пѣіне, кѣ дѣкредѣндѣ сънт фоарте фѣлѣмѣнд. Зѣѣ пѣ шѣіѣ че прѣчѣпѣ мар сілі ка съ дѣо аскѣпз ачаеста, саѣ съ тѣ рѣшѣнез, де време че те арѣдѣі кѣ а-тѣта вѣпѣтате кѣтре зп кѣлѣтор пѣпоро-чѣт. Фѣтѣеа змѣіандѣсъ де тѣкълошіа лѣі ши дѣгѣпѣфѣндѣсъ де лѣзда чеі фѣкъ, пѣ-маі де кѣт порѣпчѣ деі дете. Шѣдентѣл о прѣімі ши дѣчѣпѣнд съ пѣвѣче ка съш томеаскъ фоатеа, прѣвеа ла стѣпѣна ка сеі те кѣнд, фоарте тѣлѣдѣміт дѣспре вѣ-пѣтатеа іеі. Іа асеменеа окіп дѣл дѣтрѣо апа де реа тѣкълошіе, врѣ съ афле чѣне есте, кѣм ши прѣчѣіна пѣпорочѣрі сае, де каре дѣтрѣвѣндѣл, дѣ адѣогѣ кѣ че каѣ-тѣ, ши знде терѣе. Іел рѣтасѣ гѣндѣп-дѣсъ кѣтева моменте, ши клетѣнд дѣп кап спре семп де тѣдѣгѣре дѣ рѣспѣсѣ: Еі Доампа mea! пѣ шѣіѣ дака тревѣіе съ аскѣпз де шѣінда та таіна фѣндѣі меле, саѣ де тревѣіе съд спѣіѣ адеврѣл; кѣ тоате ачестеа вѣпѣтатеа кѣ каре вѣзѣ кѣ прѣі-менѣі пѣ стрѣіні, ши пе каре еѣ іарѣш

кѣтез кѣ таре тѣлѣдѣміре а о репета тѣ дѣндѣплекѣ маі тѣлт спре адеврѣ, декѣт де аѣі аскѣнде, ши воіѣ асеменеа съдѣі тѣ-лѣдѣмеск кѣрѣіозѣтатеа, прѣкѣм ши тѣ маі тѣлѣдѣміт кѣ вѣпа прѣіміре. Афѣл дар, кѣ еѣ сѣнт зѣл дѣнтре дѣпѣрѣі раіѣлѣі че дѣндеплѣнеск сѣінтеле порѣпчѣ але креато-рѣлѣі, еѣ сѣнт ачела че адѣк дѣтрѣ съ-вѣрѣшіре дѣпалтеле солѣі, ши каре дѣ а стѣ време сѣнт трѣміс сѣнт астѣ зпѣфор-тѣ чершѣтореаскъ ка съ черчетез фѣптеле оаменѣлор че кѣ тотѣл сеаѣ депѣртат де кѣпѣшѣінда лѣі Дѣмнезез, ши карѣі атѣт де рѣѣ са рѣтъчѣт дѣ челе маі кѣмплѣте фѣпте, дѣ кѣт дѣпѣ пѣререа mea, Соко-теск кѣ ар фѣі преа де неапѣратѣ тревѣп-дѣ о ал доілеа погорѣре алѣі Дѣмнезез пре пѣтѣнт ка съі маі дѣведе ши съі адѣкъ ла покѣпдѣ; дар' чѣне шѣіе кѣ дѣ-тѣі дѣ рѣстѣгѣпѣре дѣ лок де аі тѣлѣдѣмі пентрѣ кѣі сѣѣтѣіа съ факѣ тотѣзпа вѣне, ши пѣчі одаѣт рѣѣ, спре а пѣтеа скѣпа дѣп кѣрселе сапѣі ши а съ фѣче вреднѣчѣі де мошѣпѣреа дѣпѣрѣдѣі черѣлѣі, акѣм поате кѣ дѣі вор пѣскочѣ алте маі гро-заве кѣпѣрѣі, ши кѣ маі апарѣ тоарте съл пѣарѣл, де време че ажѣсере ла атѣта рѣтъчѣре, дѣ кѣт пѣре кѣ съ тѣпѣпкѣ зѣл пре алѣл, ох! че таре зрѣіе! Ши пѣ шѣіѣ сѣртѣпѣі сѣнт кѣт де реа ши кѣм-плѣтѣ осѣндѣ дѣі дѣпѣнде фѣптеле лор.

Ваі! че порѣчѣре, че таре фѣрѣчѣре е-сте пе міне рѣспѣсѣсъ Дѣта, кѣчѣі там дѣвреднѣчѣіт съ те прѣімеск дѣ касѣ mea, ши де есте адеврѣрат чеаа чѣмі спѣі, о рѣ-гѣчѣне ам съд фак, де каре ам таре іп-терес.

Спѣнем Доампа mea, дѣ зісѣ Шѣдентѣл (плѣн де вѣраж вѣзѣнд кѣ і съ трѣк).

Сѣпг гата съте аскѣлт ші съці даѣ квѣ-
інчоаселе дачите щірі деспре орі че тѣ
веі дитрева.

Фѣръ дндіалъ рѣспѣнсе Dama, тре-
вѣіе съ кѣпощѣ сѣѣ чел пѣдін тревѣіе съ
аівѣ врео щіінцѣ деспре зп пѣскѣт фѣз ал
пострѣ анѣме Неакшѣ, не каре де кѣрѣнд
дін непорочіре пѣрѣѣндѣл прінтр'о граѣ-
нікѣ моарте, ох! кѣт де тѣлт мѣ са зскат
фѣкаці дн міне де дитрїстаре ші де до-
рѣ лѣі. Спѣнем тѣ роѣ аша съ трѣіещі
дел щіі сѣѣ де лаі възѣт ші де аре челе
тревѣінчоасе. Кѣчѣ пѣмаі не ел авѣндѣл,
днтрѣѣсѣл съ спрїжїнеа тоатѣ тѣѣгѣіе-
реа ші вѣкѣрїа вѣтрѣѣнеделор поастре, пѣ
щїѣ дака ші ел сімте ачееаш днтрїстаре,
ачееаш тѣѣпїре деспре ачееашта амѣрѣтѣ
деспѣрѣіре, прекѣт сімцім пої дн адѣкѣл
інімілор поастре.

(Ва ѣрма.)

ЛѢПѢЛ ШІ ПѢСТОРІІ.

Дн лѣп че възѣ одаѣ
Ла тѣртѣ нїде пѣсторї,
Мѣкѣнд мїелѣ 'н воїа тоатѣ
Фѣръ сѣіеалъ фїорї.
Не маі пѣтѣнд де мїраре,
О Doamne zice, че лартѣ,
Че сготот, невоїе маре,
Аста ар да, зеѣ, о Дратѣ,
Дака ар фї фапта теа!
Щїтѣ атѣпчї, маі щїтѣ отоапѣ!
Тоці кѣпїпї іар амѣца;
М'ар пѣне кѣ тоці не гоапѣ,
Претѣтїденї м'ар пѣнді,

Ші, прїнс, де віѣ м'ар велї.
Бѣпї пѣсторї авѣрѣ;

Дар пѣ ле венї преа бїне,
Ка лѣпѣл (ші апої чїне!)

Токма ел аї сатїра,

Ші кѣ кале тоді гѣсїрѣ,

Не образнїк а 'пѣрѣнта
Жїпѣне лѣп, асте дрептѣрї

Нѣз пѣмаі не сѣпг даѣ;

Ші тѣ, хеарѣ, п' апѣкате

Ещї зрїсїт ка съ хрѣпещї

Ші маі тѣлт съ пѣ крѣкпещї.

— е — в.

(Din Teoklet Pharmachide.)

Ф А Б Ъ Л Ъ.

Фїерѣл ші Арцїнтѣл.

(Imitatie.)

„Нѣ аї кѣдет, ещї зп рѣѣ!

Тѣ тѣ аї фѣкѣт чокан, тѣ тѣ аї фѣкѣт ілѣѣ,

Шї-н міне ваці фѣръ крѣцаре!

Аѣ доарѣ аї зїтат, кѣ пої кеар дін пѣскаре

Тот де зп неам сѣпгем;

Кѣ пої алѣтѣреа дн тѣпїщї не-пѣіїнцет?“

Аша щїпа ла арцїнтарї,

Сѣѣт ловїтѣре тарї,

Арцїнтѣл прелѣкрат де-а фїерѣлї зпелте.

Іар фїерѣл аѣ рѣспѣнсе арцїнтѣлї ачесте.

— Те тѣѣѣже вечїне!

Ші днтрѣ сѣѣферїнцї еа пїлдѣ де ла міне.

Тѣ днкѣ аї порок;

Іар не міне, сѣос дін фок,

Ші маі кѣтїлїт тѣ вате,

Тот фїерѣл, ал меѣ фрате! —

A. Donic.